

უკანიშაღები

თარგმანი, წინათქმა და განმარტებანი
ლერი ალიმონაკისა

გამომცემლობა
ინტელექტი

საგამომცემლო პროექტის ავტორი
ზვიად კვარაცხელია

უპანიშადები

उपनिषदः

translated by Leri Alimonaki

რედაქტორი

მანანა ოდილაშვილი

დამკაზადონებელი

ლიკა სხირტლაძე

გარეკანის დიზაინერი

თეონა ჭანიშვილი

ISBN 978-9941-31-410-0

© გამომცემლობა „ინტელექტი“, 2021

სიბრძნესთან
წახმარებით

სიბაძნესთან უახმოოთხიით

როგორც ლოტოსი ინდოეთისა, რელიგიისა და სულის სიმბოლო, ჭაობის სინყვდიადიდან ამოზრდილი, ყვავილს გაშლის სივრცეში, წყლისა და ლაფის მიუცხებელი, შეუმნიკვლელი, და შეერთვის მზის სინათლეს, ასევე უპანიშადებიც, ძველ ინდოეთში ათასწლეულთა სინყვდიადიდან აღმოცენებული, დასაბამი სულიერი სიბრძნისა, ათას ქარიშხლებს გამოტანჯული, წმინდა, უდიადესი აზრის მიმნიჭებელი ფილოსოფიისა და მითოლოგიის, რელიგიისა და ხელოვნების, ენისა და საბუნებისმეტყველო საგანთა საჩხრეკად, მიახლება მზეს-უმალლეს ჭემმარიტებას, რომლის გონმჭვრეტელური თხზულებანიც – პირველი არქაული ქმნილებანი, პოეტური და მისტიური ძალით აღბეჭდილნი, დასაბამიდანვე დაუცხრომლად მიელტვიან დაამკვიდროს კაცთა შორის ჭემმარიტი სათნოება და ღვთისმოსაობა, აზიარონ მათი სულები სამყაროულ, უზენაესს არსს.

მოჰენჯო-დარო და ჰარაპა – მკვიდრად ნაგები ქალაქნი ინდოეთისა, აღორძინებული და მოზეიმე, მსოფლიო გზაგასაყარი ყოფილა ოდესლაც უძველესი სამყაროსი. მეოცე საუკუნის დასაწყისში ინდოელი სწავლულები აქ აღმოაჩენენ ნანგრევთ უხსოვარი წარსულისას, დათარიღებულს მეოთხე-მესამე ათასწლეულებით (ქრისტემდე), და ივარაუდებენ, რომ პირველად აქ – ინდოეთის მიწაზე შეყრიან ერთმანეთს გარდასული ჟამის

რელიგიური თუ მითოლოგიური მოძღვრებანი, უდიადესი ქმნილებანი ხელოვნებისა. ჯერაც არ უწყიან, რაგვარ მეტყველებას ისმენდნენ სასახლენი მოჰენჯო-დაროსი და ჰარაპასი, რად დაეცნენ მზისდარი ქალაქნი. ნაშთი ძველი დიდებისა თვლემს იდუმალების ნახევარჩრდილებში. ერთი რამ ცხადია: კულტურა ამ ქვეყნისა ისევე ძველია, ვით კულტურა ძველი ეგვიპტისა და შუამდინარეთისა. საუკუნის წინათ სწავლულნი დაადგენენ ძველინდური ქალაქ-სახელმწიფოების მსგავსებას შუამდინარეთის უძველეს ქალაქებთან. გამოსახულებანი მოჰენჯო-დაროს საბეჭდავებზე ეხმიანება გილგამეშისა და ენქიდუს ბეჭედავგაროზებზე აღბეჭდილ გამოსახულებებს. გმირნი მოჰენჯო-დაროსი და მოლაშქრე შუმერნი ებრძვიან მტაცებელ მხეცებს: პირველზე გამოსახულია ინდური ვეფხი, მეორეზე – ლომი ერაციის ტრამალთა. ჰინდის ხეობაში არქეოლოგები მიაგნებენ მამაკაცის გამოსახულებიან ბეჭედს, თვითჭვრეტაში დანთქმულს და შეადარებენ შივას მითოლოგიურ იერსახეს – არიელთა ერთ-ერთ მთავარ ღვთაებას, სწავლულთა ვარაუდით, დრავიდული, – ინდოეთის უძველეს მკვიდრთა, – წარმოშობისა რომ უნდა იყოს, რომელთა მიერაც შექმნილა ინდოეთის უძველესი საქალაქო კულტურა და რომელთა ღვთაებანი და დემონნი მოგვიანო ხანაში არიელთა პანთეონში გადასახლდებიან. მეცნიერებაში ყოფილა ცდა, ჰინდის ველის კულტურა არიელებთან დაეკავშირებინათ. მაგრამ მოჰენჯო-დაროსა და ჰარაპას საქალაქო კულტურა მკვეთრად განსხვავდება ვედებში აღწერილი სასოფლო კულტურისაგან: არიელნი იყენებენ ცხენს, ჰინდის ველის მკვიდრნი არ იცნობენ მას. არიელნი თაყვანს სცემენ ძროხას, მეორენი – ხარს. დრავიდნი თაყვანს სცემენ დედა-ქალღმერთს, არიან კერპთაყვანისმცემელნი, ხოლო არიელთა პანთეონი უმთავრესად მამრი ღვთაებებითაა დასახლებული. დაახლოებით მეორე ათასწლეულის შუა ხანე-

ბისტვის (ქრისტემდე), არიელთა შემოსევის შედეგად, ჰინდის ველის კულტურა დაემხო.

მატიანის თანახმად, ინდოეთში არიელთა მოსვლამდე ორი ხალხი მკვიდრობს: შავკანიანი ნეგროიდნი – მოჩვენებათა და გველთა თაყვანისმცემელნი, ღრმად მორწმუნენი გრძნეულებათა და ჯადოსნობისა, და დრავიდნი – უხსოვარი დროიდანვე რომ სახლობენ ინდოეთში. თუმცა მატიანე იმასაც გვაუწყებს, რომ დრავიდნი არ უნდა ყოფილიყვნენ ამ ქვეყნის მკვიდრნი, და რომ ისინი თითქოს ავსტრალიიდან უნდა მოსულიყვნენ, და რომ აგრეთვე შუმერთა ნათესავნიც ყოფილან. ვედური თხზულებანი გვამცნობენ, რომ დრავიდნი ქალაქთა და ციხესიმაგრეთა მაშენებელნი არიან, არიან ზღვაოსანნი და ხურონი, სოფლის მეურნენი, ლითონთა მომპოვებელნი და დამმუშაებელნი, ხელოვნებისა და რელიგიის მიმდევარნი, თაყვანისმცემელნი დედა-ქალღმერთისა და დემონთა, რომელთა თაყვანისცემის ნიშნად ცხოველებთან ერთად ადამიანსაც სწირავენ მსხვერპლად.

დაახლოებით ხუთიათასი წლის წინათ თეთრკანიან ადამიანთა დიდი ჯგუფი, ცხვირსწორნი, თმალია და თვალლიანნი, ევროპის ჩრდილო-დასავლეთიდან შეაღწევს ირანში და იქ დაემკვიდრება, ხოლო ნაწილი მდინარე ჰინდის ველზეც შედის. მათ არიელები უწოდეს თავიანთ თავს, ხოლო ნეგროიდებსა და დრავიდებს – არაარიელები („არია“ კეთილშობილს, ერთგულს ნიშნავს სანსკრიტულად, ერთიანი ეთნოსის მკვიდრს, მათ საპირისპიროს არიელებმა უწოდეს „დასიუ“ – მტერი, ანუ უძველესი მკვიდრნი ინდოეთისა – დრავიდნი). აქედან მოკიდებული, არიელნი საუკუნეების განმავლობაში სახლდებიან და მკვიდრდებიან ინდოეთის მიწაზე. პირველხანად იპყრობენ ინდოეთის ჩრდილოეთ მხარეს, გვიან ვედურ ხანაში კი აღმოსავლეთსა და სამხრეთშიც იჭრებიან. თუმცა არიელნი დაბალ

საფეხურზე დგანან, ისინი ექედმაღლებიან და დასცინიან შავ-კანიან და „უცხვირო“ მკვიდრთ, იმონებენ და მშობლიური ადგილებიდან მთებსა და ტყეებში დევნიან. ხანგრძლივი დროის განმავლობაში გრძელდება ბრძოლა არიელებსა და არაარიელებს შორის, არიელნი მთლიანად ანადგურებენ ნეგროიდებს და, დრავიდებთან დაზავებით, ინდოეთში არიელთა ბატონობა მყარდება. პენჯაბიდან შემოსული პირველი არიელები განგის ხეობაში აარსებენ ანგას, მაგადჰას, ვიდეჰის, კაშის, კოშალას ქალაქ-სახელმწიფოებს.

რამდენიმე ხნის შემდეგ ინდოეთში კვლავ შეიჭრება დასავლეთიდან არიელთა მეორე დიდი ჯგუფი, ჰინდისა და პენჯაბის სანაპიროებზე დასახლებიან და მოგვიანებით განგისა და იუჰანის სათავეებთან დაარსებენ რამდენიმე უძლიერეს სახელმწიფოს. ესენი თავიანთი განვითარებით გაცილებით მაღლა მდგარან წინა არიელებზე. პირველხანად მომთაბარე ცხოვრებას მისდევენ, მესაქონლეობას, შემდგომ, თანდათანობით, მიწათმოქმედებაზედაც გადავლენ, რის გამოც მათ იმჟამინდელ კულტურას ხშირად „სასოფლო კულტურასაც“ უწოდებენ. უმოკლეს ხანში არიელები, მონათა შრომით დააგროვებენ უზარმაზარ სიმდიდრეს და შექმნიან თვითმყოფად სამეურნეო და სულიერ-რელიგიურ კულტურას. გადმოცემის თანახმად, არიელნი არიან მარად ჭაბუკნი, მხნენი, სიცოცხლის მოყვარულნი, რომელთათვისაც ჯერ კიდევ უცხოა მისტიციზმი, ასკეტიზმი, პესიმიზმი, და უკვე ცხადად იკვეთება მათი ნიჭი მითოლოგიური და რელიგიური აზროვნებისა, ჭეშმარიტი აღმსარებლობისა, რისი ძალითაც მარტივ რელიგიას, პირველსამშობლოდან გადმოტანილს, განავითარებენ და შექმნიან ურთულეს ფილოსოფიურ და თეოლოგიურ მოძღვრებებს.

თუმც არიელნი გვაროვნული წყობილების პირველ საფეხურზე ჯერ არ იცნობენ საზოგადოების დანაწილებას ვარ-

ნებად, მაგრამ იმთავითვე ბრამინ-ქურუმნი წინამძღვრობენ რელიგიური მრწამსის შთანერგვასა და სააღმსარებლო ცნობიერების აღორძინებას. ხოლო მას შემდგომ, რაც პირველყოფილი-თემური წყობილების უკანასკნელ საფეხურზე თანდათანობით აღმოცენებას იწყებს ვარნები, დასაბამიდანვე ინდოეთის ცხოვრების ერთ-ერთი უმთავრესი ნიშნის მაუწყებელი, მის პირველ საფეხურზე აღმოჩნდებიან ბრამინნი, რომელთაც ვედური თხზულებანი ღმერთებსაც კი უწოდებენ. ბრამინნი, ღვთაებრივი ნიჭიერებით ხელდასმულნი, აყალიბებენ მითოლოგიას, წრფელი გულით განამტკიცებენ რწმენას, ქმნიან თუ ადგენენ ფილოსოფიურ და რელიგიურ მოძღვრებებს, თხზავენ ჰიმნებს, აღვლენილს ღმერთებისადმი, სათუთად რომ გადაეცემოდა გვარიდან გვარს, თაობიდან თაობას, ფლობენ კულტებს, რომელთა წყალობითაც უდიდესი ზეგავლენა ჰქონდათ ხალხზე. მეორე საფეხურზე დგანან კშატრიანნი – მეომარნი და მმართველნი ანუ ხელმწიფენი. საგულისხმოა მითოლოგიური ლეგენდა: ბრაჰმამ, პირველხანად მარტოდმყოფელმა და გამრავლების მოსურნემ, შვა „კიდევ უკეთესი სახე“ – კშატრია ანუ ისინი, რანიც კშატრიანნი არიან ღმერთთა შორის: ინდრა, ვარუნა, სომა. ამიტომაც, უპანიშადების თანახმად, „არვინაა უმაღლესი კშატრიასი“. ბრამინ გაუტამას რომ ორი გზის – „ღმერთთა გზისა“ და „წინაპართა გზის“ მოძღვრებას აზიარებს, უხსოვარ წარსულში კშატრიათაგან აღორძინებულს, კშატრია პრავაჰანა ჯაივალი იტყვის: „აქამომდე ცოდნა იგი არ მიახლებია არცერთ ბრამინს“. თუმცაღა, კშატრიას მუდამ ახსოვს, ბრამინი რომ წყაროა მისი, საფუძველი, საბოლოო თავშესაფარი, და თავგანი უნდა სცეს მას. მესამე საფეხურზე არიან ვაიშნი – თავისუფალი მშრომელი ხალხი, მეჯოგენი და მიწათმოქმედნი. ბრაჰმა, გამრავლებისას, თანამიმდევრულად შობს ვაიშისა გაპიროვნებას – ვიშთ: ვასუს, რუდრებსა და ადიტიებს.

მეოთხე ვარნაა შუდრანი, დამარცხებულ ტომთაგან და უთვისტომო ადამიანთაგან შემდგარნი, რის სიმბოლურ გაპიროვნებასაც – პუშანს, ანუ მიწას, ყოველივე არსის მსაზრდოებელს, შობს ბრაჰმა. პირველი სამი ვარნის წარმომადგენელნი ყრმობიდანვე აღასრულებენ ინიციაციის, ანუ ზიარების საგანგებო წეს-მსახურებას, რისი ძალითაც მათ „ორჯერ დაბადებულთ“ უწოდებენ, განსხვავებით შუდრებისაგან, ანუ „ერთხელ დაბადებულთაგან“. პირველ სამ ვარნას საკუთარი ღვთაებანიც ჰყავს: ბრამინთ – ბრიჰასპატი, კუატრიათ – ინდრა, ვაიშთ – ვასუ. ძველ ინდოელთა მითოლოგიური წარმოდგენით, არსთა განმრიგემ, პრაჯაპატიმ, ანუ იგივე ბრაჰმამ, საკუთარი პირისაგან შვა ბრამინნი, მკერდისაგან შვა კუატრიანნი, ბარძაყებისაგან შვა ვაიშნი, ხოლო ტერფებისაგან შვა შუდრანი, და ბოლოს, „ყოვლისა უმაღლესი“: დჰარმა (კანონი) – მეუფე მეუფეთა, რისი უმაღლესიც არაფერია ცისქვეშეთში, და რასაც მორჩილებს ყოველი ვარნა, ყოველი კაცი, და მას მორჩილებს – ყოველი ღმერთი.

არიელნი და ირანელნი საერთო წარმომავლობისანი არიან, დასახლების საერთო ადგილებიდან ირანსა და ინდოეთში მოსულნი ზარატუსტრას ხანაში, რის გამოც მრავალი რამ აქვთ საერთო მათ რელიგიურ-კულტურულ დანაშრევებს. პირველსამშობლოდან ინდოარიელებმა მოიტანეს რწმენა, და მრავალი რამ მემკვიდრეობითაც შეიძინეს არიელებამდელ მკვიდრთაგან, შეიძინეს და შექმნეს სრულიად ახალი მითოლოგიური და რელიგიურ-ფილოსოფიური მოძღვრებანი. და სწორედ ამ ხანაში იწყებს აღმოცენებას პირველი ძველინდური საკაცობრიო თხზულებანი – ვედები.

ბევრი ძველი ხალხის რელიგია აღიხოცა პირისაგან მიწისა, ანდა სრულიად უმწეო კვალი დაუტოვებია შთამომავალ-

თა ხსოვნაში. ხოლო თანამედროვე ინდოელს ისევ ის ღმერთი სწამს, სამი ათასი წლის წინათ მის წინაპარს რომ სწამდა, ისევ იმ თხზულებებს ადიდებს, მისი შორეული წინაპარი რომ ადიდებდა. ვედები, ანუ „ცოდნა“, სულიერ, საღმრთო ცოდნას რომ ნიშნავს, უძველესი ბიბლიაა ბრამინთა, მარადმყოფელი და წარუვალი ღვთაებრივი გამოცხადება, რისი შექმნის ხანაც მეორე ათასწლეულსა და პირველი ათასწლეულის (ქრისტემდე) შუა ხანებს მოიცავს, და იგი დღესაც ისევე აფიქრებს და აღელვებს ინდოელს, როგორც მრავალი საუკუნის წინათ. ვედები, შრუტებს, ანუ „მოსმენილს“ რომ უწოდებენ, განცხადებულია საღმრთო სიბრძნითა და უზენაესი ზემთაგონების ძალით ძველ წინასწარმეტყველთაგან – რიშთაგან. რადგანაც ინდოეთში დამწერლობა ძველი წელთაღრიცხვის მერვე საუკუნიდან იწყება, ვედები ჩანერილ იქნა გვიან, სანსკრიტზე – ინდოირანული ენის უძველეს სახეობაზე, ხოლო მანამდე ეს უზარმაზარი თხზულებანი ზეპირად გადაეცემოდა თაობიდან თაობას. ცოდნის ზეპირად გადაცემას ეფუძნებოდა მთელი ბრამინული ნიჭიერება, ზეპირმეტყველება იყო ძველი ინდური ფილოსოფიური და რელიგიური მოძღვრებების სიბრძნის დაუფლების ერთადერთი გზა. ვედების შემადგენლობაში შედიან თხზულებანი ლექსად და პროზად, ჰიმნები, აღვლენილი ღმერთებისადმი, ფოლკლორული სიმღერები, საგმირო ლეგენდები, საყოფაცხოვრებო იგავები, დიდაქტიკური დამოძღვრებანი, ფილოსოფიური და მითოლოგიური განმარტებანი, სადაც ასახულია ღვთაებათა პირველი გამოცხადებანი, პირველი ვარაუდები, პირველი აღმოჩენები, – რომ ამ ხილული და წარმავალი, ყოფიერი სამყაროს მიღმა უნდა არსებობდეს რაღაც უხილავი და წარუვალი, ღვთაებრივი სამყარო.

ველეტი

	რიგველი	სამსახური	იარაღები		ატარებელი
სამშენებელი	შენიშნული	საგალობლები	სამსხვერპლო ფორმულები	თეთრი: ვაჯასანი-ეია-სამშენებელი	შელოცვანი
ბრძანებები	აიტარებენ	ბანჩაგინში ჯაიმინია შადვინში	კატა ტატირია	შატაბატა- ორი რე- დაქციით	გობატა
არანიაკები	აიტარებენ	არანიაკა- სამშენებელი უბანიშად- ბრძანებანი	კატა ტატირია	შატაბატა	
უბანიშად- ები	აიტარებენ კაუშინი	ჩჰანდოგია კენა	კატა მატირია ტატირია შეკატაშად- არანიაკა	ბრძანებ- არანიაკა იშა	მუნდაკა მანდუკია პრანა

ვედები აერთიანებს ოთხ მთავარ წიგნს: რიგვედას, სამავედას, იაჯურვედასა და ატჰარვედას. მათში შემავალ ჰიმნებს, შელოცვებსა და სამსხვერპლო ფორმულებს ეწოდებათ სამჰიტები. სამჰიტებს მოსდევს ბრაჰმანები, რანიც სამჰიტების სარიტუალო, მითოლოგიური და სხვა სახის განმარტებანია. ბრაჰმანთა შემდგომ არანიაკებია („ტყის წიგნები“), თხზულებანი იმათთვის, ვინც მიატოვა სახლი და განდევნილად გაიხვეწა ტყეში. დაბოლოს, უპანიშადები – დამაგვირგვინებელი თხზულებანი ვედებისა, რისთვისაც მას ვედანტა უწოდეს („დასასრული ვედებისა“). თითოეულ ვედას თავისი სამჰიტა, თავისი ბრაჰმანა, თავისი არანიაკა, თავისი უპანიშადა შეესაბამება (იხილეთ ცხრილი).

რიგვედა, ოთხ ვედას შორის უმთავრესი, პირველი ძველი ინდური თხზულებებისა, რელიგიური ლირიკის უმაღლესი განსახოვნება, დიადი საფეხურია კაცობრიობის სულიერი განვითარებისა. იგი არიელთა გარემოში აღმოცენდა. ინდოეთში მათი განსახლების ჟამს, რამდენიმე საუკუნე რომ გრძელდებოდა, არიელნი აყალიბებენ გვაროვნულ წყობილებას, და სწორედ ეს ხანა პოულობს თავის ანარეკლს ამ უდიადეს თხზულებაში. რიგვედა უმთავრესად შედგება კოსმოგონიური ჰიმნებისაგან, აღვლენილთ ძველინდური პანთეონის ღმერთებისადმი. ხოლო მისი ფილოსოფიური ჰიმნები განიხილავენ ყოფიერების წარმოშობის საკითხებს, ღმერთების არსსა და შესაქმეს პირველმიზეზებსა და მიზნებს. ყველა ამ ჰიმნს აერთიანებს საერთო საკულტო, მაგიური დანიშნულება. რიგვედაში პოულობენ აგრეთვე ეპიურ, ლირიულსა და დრამატულ მისტერიებსაც. აქ წარმოდგენილია უძველესი მითოლოგია, დაწყებული ბუნებისეული მოვლენების გაპიროვნებული წარმოსახვით და დამთავრებული ვედრებით სამყაროს უზენაესი მეუფისადმი, განმასახიერებელს კოსმიური წესრიგის არსისა.

სამავედას ჰიმნები, უმცირესი ნაწილის გარდა, რიგვედა-
დან გადმოსულია, ისინი საგალობოდ არიან განკუთვნილნი
მსხვერპლშენიშვათა და წეს-მსახურებათა აღსრულების ჟამს.
უმთავრესი ნიშანი ამ ჰიმნთა, აღმოცენებული უხსოვარ წარ-
სულში, მელოდიურობაა, მფლობელი მაგიური ძალისა.

იაჯურვედა, თეთრ და შავ იაჯურვედად განყოფილი, კრე-
ბულია იაჯუსთა, მაგიურ ღალადებათა და შელოცვათა, აღვ-
შენილი მსხვერპლშენიშვის ჟამს. თეთრი იაჯურვედა შეიცავს
სანესჩვეულებო ქადაგებებსა და შელოცვებს, შავი იაჯურვე-
და ყოველივე ზემოთქმულსაც და სხვადასხვა სახის განმარ-
ტებებსაც. იაჯურვედაში გადმოცემულია ძველი ბრატმანული
მოძღვრების ურთულესი სანესჩვეულებო განჩინებანი, სადაც
ყოველ წვრილმანსაც კი უდიდესი სიმბოლური მნიშვნელობა
ენიჭება, და სადაც ჭეშმარიტი რელიგიური სული მიჩქმალუ-
ლია, გამორიცხულია თავიანისცემის რელიგიური გრძობა
კერპებისადმი, ცოდვისა და მონანიების შეგნება, და სადაც
ქურუმნი ძირითადად გარეგნულ წესთა დაცვით არიან გატა-
ცებულნი. იაჯურვედას მოძღვრების არსი საიდუმლოდ რჩება
ყველა იმათთვის, ვინც არ განეკუთვნება ქურუმთა ვარნას და
ვისაც არ ძალუძს ეზიაროს ამ ცოდნას. ქურუმთა ძლიერება
ეფუძნება იმჟამინდელ საქურუმო მოძღვრებებს, და იაჯურ-
ვედაც იმ ხანის ამსახველია, ბრამინთა ზეგავლენა ინდოეთის
საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ფრიად დიდი რომ იყო.

ატჰარვავედა მხატვრული ღირსებებით, რიგვედას შემ-
დეგ, ყველაზე გამორჩეულია. მისი ადრინდელი სახელწოდება
– ატჰარვანგირასნი, ატჰარვანსა და ანგირას აღნიშნავს, ორ
საქურუმო გვარს, ზოგადად ქურუმს, ანუ საცეცხლო კულ-
ტის ქურუმს. მოგვიანებით ატჰარვანი და ანგირასი იქცნენ
მაგიური შელოცვებისა და მისნობის აღმნიშვნელ ცნებებად,
რომელთა შორისაც თანაკავშირის მიუხედავად, აზრობრივი
განსხვავებაც განმტკიცდა: ატჰარვანი აღნიშნავს საღმრთო

გრძნობებს, ლოცვა-კურთხევას, ხოლო ანგირასი – მისნობას, ჯადოსნურ გრძნობებს, წყევლას. პირველი განეკუთვნება კეთილმყოფელ მაგიას, ხოლო მეორე – მტრულ მაგიას. ატჰარვავედამ გამოავლინა უძველესი ხანის ხალხური მსოფლმხედველობა, რწმენა და მითოლოგია როგორც არიელებამდელი ხალხებისა, ასევე პირველი არიელების რელიგიური მისწრაფებებიც. მისი რელიგია – რელიგიაა პირველი კაცისა, ვისაც სამყარო წარმოუდგენია როგორც უნივთო, გარდაცვლილი სულებით დასახლებული სამყოფელი. და როცა ეს კაცი ღრმად გაიმეცნებს თავის უძღურებას ბუნების ძალთა წინაშე, საწუთროს წამიერებას, სიკვდილის გარდუვალობას, ყოველივე ამის მიზეზებს სულთა შეჭირვებაში ეძებს. ამიტომაც, სასტიკი ძალების დასაწყნარებლად, იგი მოუხმობს შელოცვებსა და მისტერიებს, მიმართვს სისხლიან მხვერპლშენირვას.

ვედების თანამიმდევრობაში სამჰიტების შემდეგ (ანუ იგივე რიგვედას ჰიმნები და საგალობლები) მომდევნო, მეორე ადგილზეა ბრაჰმანები, დამაკავშირებელი რგოლი ოთხი ვედური წიგნისა და ვედური თხზულებების მომდევნო სახეებისა – არანიაკებისა და უპანიშადებისა. პირველი ათასწლეულის პირველ ნახევარში (ქრისტემდე) ენა ვედური ჰიმნებისა – ვედური სანსკრიტი მკვეთრად განსხვავდება ჩრდილო ინდოეთის ტომთა დიალექტისაგან და მსმენელთ უკვე აღარ ესმით მათი ძირითადი აზრი. ყოველივე ამან გამოიწვია საღმრთო წიგნების – რიგვედას, სამავედას, იაჯურვედასა და ატჰარვავედას საგანმმართველო თხზულებათა შექმნა, რანიც შემდგომში სრულიად დამოუკიდებელ სახეს იძენენ. ერთ-ერთ ასეთ საგანმმართველო თხზულებებს ეწოდათ ბრაჰმანები, საწესმასხურეო დამოძღვრათაგან ანუ მანტრებისაგან შემდგარნი. განმმართველნი ვედების წეს-ჩვეულებათა ეზოთერული ბუნებისა, მათი წარმომავლობისა, ცალკეული მსხვერპლშენირვის აზრისა და დანიშნულებისა, მიაწერენ ღმერთთა უზენაეს ძალას